gemeente Rheden
1573 - 2023

2de Bestuursrapportage 2023

Datum vaststelling B&W: **12 september 2023**

Datum besluitvorming Raad: **26 september 2023**

Inhoudsopgave

1. Inleiding en samenvatting 3
Algemeen 3
Verwachte ontwikkeling resultaat 2023 3
Programmaplan 6
Toelichting kolommen 6
2 Programma's 7
1. Samenleving 8
2. Leefomgeving 16
3. Bestuur & organisatie 21
3 Bijlagen 28
Duiding saldo-neutrale wijzigingen 29

1. Inleiding en samenvatting

Algemeen

Hierbij bieden wij u de tweede bestuursrapportage 2023 aan. Met deze rapportage geven wij inzicht in de beleidsmatige afwijkingen op de begroting en een prognose van het te verwachte financiële resultaat in de jaarrekening 2023 op basis van de stand van zaken per medio augustus 2023.

In de programmabegroting 2023 hebben wij binnen de programma's doelstellingen geformuleerd. In deze bestuursrapportage vermelden we beknopt de voortgang en, indien van toepassing, de beleidsmatige ontwikkelingen en afwijkingen. Daarnaast vermelden we ook de financiële afwijkingen per programma.

Met deze invulling zetten we weer een stap in het groeipad om de P&C documenten beter aan te laten sluiten bij de behoefte. Qua eenduidigheid en scherpte hebben wij hier nog stappen in te zetten, ook om te zorgen voor een meer consistente toepassing over de programma's heen.

Leeswijzer
Deze bestuursrapportage volgt op de programmaopzet van de programmabegroting 2023. Een programma begint met de visie, die u ook in de programmabegroting terug leest. Per programma zijn de beleidsthema's opgenomen waaronder de doelen zijn opgenomen.

Per thema leest u een beknopte toelichting op de huidige stand van zaken en zijn nieuwe beleidsontwikkelingen opgenomen.

De voortgang op doelstellingen wordt gerapporteerd aan de hand van een zogenaamde stoplichtenrapportage. We zijn met elkaar aan het zoeken naar een prettige vorm en richten ons alleen op afwijkingen. Enkel indien het bereiken van de een doelstelling afwijkt van de planning op tijd of kwaliteit wordt de afwijking opgenomen. Indien het bereiken van de doelstelling op planning ligt, is het doel niet in deze afwijkingenrapportage opgenomen. Tot slot is per doel opgenomen of er ontwikkelingen zijn in de risico's, waarmee bij het bereiken van dit doel rekening gehouden moet worden.

Omdat de eerste bestuursrapportage 2023 niet is vastgesteld, leest u in deze bestuursrapportage de niet de afwijking t.a.v. de eerste bestuursrapportage 2023 maar t.a.v. de primaire begroting.

Verwachte ontwikkeling resultaat 2023

Het verwachte jaarresultaat 2023 is ten opzichte van de Programmabegroting 2023 per saldo verslechterd met € 3,4 miljoen. Hierdoor verandert het begrotingssaldo van € 530 duizend voordelig naar € 2,9 miljoen negatief. Het resultaat is als volgt opgebouwd (bedragen x € 1.000):

Tabel: verwachte ontwikkeling resultaat 2023 per categorie

Verwachte ontwikkeling resultaat 2023	Bedrag
Vastgestelde Primitieve Begroting 2023	**530**
Afwijkingen op Primaire Begroting 2023 1BR	-495
Autonome ontwikkelingen 1BR	-1.114
Stand na 1e BestuursRapportage (niet vastgesteld)	**-1.079**
Afwijkingen op Primaire Begroting 2023 2BR	-1.920
Autonome ontwikkelingen 2BR	107
Verwacht resultaat stand 2e BestuursRapportage	**-2.892**

Tabel: verwachte ontwikkeling resultaat 2023 per programma

Verwachte ontwikkeling resultaat 2023 per programma	Bedrag
Vastgestelde Primitieve Begroting 2023	530
Programma 1 Samenleving 1BR	-266
Programma 2 Leefomgeving 1BR	-408
Programma 3 Bestuur & Organisatie 1BR	-935
Stand na 1e BestuursRapportage (niet-vastgesteld)	**-1.079**
Programma 1 Samenleving 2BR	-1.421
Programma 2 Leefomgeving 2BR	729
Programma 3 Bestuur & Organisatie 2BR	-1.120
Verwacht resultaat 2e BestuursRapportage	**-2.892**

Korte toelichting grootste afwijkingen

Het totaal aan bijstellingen van 'Afwijkingen op begroting 2023' en 'Autonome ontwikkelingen' bedraagt per saldo afgerond € 3,4 miljoen nadelig. Hieronder vindt u een opsomming van de grootste posten (x € 1.000). Een nadere toelichting van de afwijkingen is bij de programma's opgenomen.

Tabel Toelichting grootste afwijkingen

Post	Bedrag	I/S	Programma
Afwijking primaire begroting			
Compensatieregeling voogdij en 18+ 1BR	733	I	Prg. 1 Samenleving
BUIG - uitgaven 2BR	-771	S	Prg. 1 Samenleving
Jeugdzorg (ZiN + Pgb) 2BR	-1.390	S	Prg. 1 Samenleving
Wmo (ZiN + Pgb) 2BR	-300	S	Prg. 1 Samenleving
LVB 2BR	420	I / S	Prg. 1 Samenleving
Vrijval Bestemmingsreserves 2BR	425	I	Prg. 1 Samenleving
Vrijval ambulantiseringsmiddelen 2BR	291	I	Prg. 1 Samenleving
Extra geld Omgevingswet 2BR	262	I	Prg. 2 Leefomgeving
Formatie samenleving 1BR-2BR / Overschrijding salaris- en inhuurlasten 2BR	-1.100	I	Prgr. 3 Bestuur & Organisatie
Toename WOZ bezwaren 2BR	-359	I	Prgr. 3 Bestuur & Organisatie
Diverse Ontwikkelingen 2BR	-252	S	Prgr. 3 Bestuur & Organisatie
Vrijval diverse stelposten 2BR	402	I	Prgr. 3 Bestuur & Organisatie
Vrijval stelpost raadsakkoord 2BR	500	I	Prgr. 3 Bestuur & Organisatie
Extra energiekosten 2BR	-948	I	Prgr. 3 Bestuur & Organisatie
Autonome ontwikkeling			
Tariefaanpassing huishoudelijke hulp 1BR	-460	S	Prgr. 1 Samenleving
MGR sociaal domein 1BR	-882	S	Prgr. 1 Samenleving
BUIG 1BR	891	S	Prgr. 1 Samenleving
Algemene uitkering (septembercirculaire '22) 1BR	1.122	S	Prgr. 3 Bestuur & Organisatie
CAO ontwikkeling 2023 1BR	-1.283	S	Prgr. 3 Bestuur & Organisatie
Overige afwijkingen			
Overige afwijkingen, per saldo 1BR:	-1.130	S/I	Prgr. 1 t/m 3
Overige afwijkingen, per saldo 2BR:	407	S/I	Prgr. 1 t/m 3
Totaal	**-3.422**		
Waarvan structureel 1BR	**-1.133**	**S**	
Waarvan structureel 2BR	**-2.654**	**S**	
Totaal structureel	**-3.787**	**S**	

Programmaplan

Post (bedragen x € 1.000)	Prim. begr.	Techn. wijz.	Begr. wijz. in 2BR	Gew. begr. na 2BR
	2023	2023	2023	2023
1. Samenleving	-61.268	-581	-2.442	-64.291
2. Leefomgeving	-13.105	-3.350	-99	-16.554
3. Bestuur & organisatie	75.714	1.151	-2.158	74.707
Saldo van baten en lasten	1.341	-2.780	-4.699	-6.138
Saldo van toevoegingen en onttrekkingen reserves	-811	2.780	1.277	3.246
Resultaat	**530**	**0**	**-3.422**	**-2.892**

Toelichting kolommen

In de eerste kolom (prim. begr.) zijn de bedragen opgenomen zoals ze in de programmabegroting door de gemeenteraad zijn vastgesteld. De tweede kolom betreft puur financieel-technische verschuivingen die saldo-neutraal zijn, deze worden in deze Bestuursrapportage in de bijlage toegelicht.
In de derde kolom zijn de wijzigingen uit deze 2de Bestuursrapportage opgenomen die vervolgens leiden tot een gewijzigde begrotingsstand voor dit jaar, zichtbaar in de laatste kolom.

2 Programma's

1. Samenleving

Thema Financiële bestaanszekerheid

Toelichting op stand van zaken

- gelrepashouders maken meer gebruik van hun tegoed. ook de aanvullende tegoeden voor schoolspullen en kleding (via leergeld) worden goed benut.
- doelgroep bijstand blijft voor een groot deel bestaan uit mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt. dit vraagt om passende begeleiding en participatie
- structurele stijging doelgroep loonkostensubsidie
- toename kosten bewindvoering

Nieuwe beleidsontwikkelingen

- stelselherziening Participatiewet en het toeslagenstelsel
- voorstel in kadernota mbt bijverdienen in de bijstand (ter uitvoering motie)
- verkorting aflostermijn minnelijke schuldenregeling

Doel Rhedense inwoners zijn (financieel) zelfredzaam

Verantwoordelijk portefeuillehouder Gea Hofstede

Voortgang Gering buiten planning

- De aanmelding schuldhulp blijven achter.
- Niet alle regelingen binnen het minima aanbod hebben een bereik van 75%.

Toelichting op de ontwikkeling van de risico's
Op de korte termijn voorzien we bij de doelgroep tot 120% van het minimumloon financiële uitdagingen als gevolg van o.a. de inflatie en de hoge energiekosten. We zoeken hier samen met de Rijksoverheid en onze partners naar oplossingsrichtingen om als gemeente hulp en ondersteuning te bieden.
Het risico bestaat dat wij onvoldoende in staat zijn om op tijd te signaleren dat ondersteuning nodig is, waardoor mensen buiten de boot vallen.

Doel Inwoners in Rheden kunnen lezen, schrijven, rekenen en zijn digitaal vaardig

Verantwoordelijk portefeuillehouder Ronald Ter Hoeven

Voortgang Gering buiten planning

Resultaat: 100% van de peuters met een verwacht (risico op een) onderwijsachterstand krijgen een vve-indicatie en 90% daarvan neemt daadwerkelijk deel.
Situatie: we bereiken het verwachtte aantal peuters met een vve-indicatie. Volgens het cbs heeft 14% van de peuters in Rheden (2,5 -4 jaar) een risico op een onderwijsachterstand. In Rheden heeft 22% van de peuters (2,5 -4 jaar) een vve-indicatie. Het aandeel peuters dat daadwerkelijk deelneemt loopt echter terug. Het bereik onder peuters van 2,5 - 4 jaar is stabiel 86%. Het bereik onder jonge peuters van 2 -2,5 jaar is in een jaar tijd gehalveerd naar 45%. We onderzoeken de redenen en mogelijke oplossingen. Een al bekende reden is dat er volle groepen zijn op de kinderopvang. Jonge vve-peuters starten dan eerst met een 'normale' peuterplek van 2 dagdelen, en nemen pas wanneer er ruimte is de volledige 4 vve-dagdelen af.

Resultaat: 90% van de vve-kleuters start zonder achterstand in groep 3.
Situatie: de resultaatafspraak tussen kinderopvang, onderwijs en gemeente is succesvol vastgesteld. Het proces om de juiste informatie aan te leveren om de afspraak te meten is vertraagd.

Thema Vitaal en gezond

Doel Jeugdigen in de gemeente Rheden ontwikkelen en leren op een voor hen passende plek

Verantwoordelijk portefeuillehouder Ronald Ter Hoeven

Voortgang Gering buiten planning

Resultaat: het aantal jeugdigen met een startkwalificatie is minimaal gelijk gebleven aan schooljaar 2020-2021 (78%).
Status: uit het jaarverslag van het Regionaal Bureau Leerlingen blijkt dat het aantal jeugdigen met een startkwalificatie in 2021-2022 is gedaald naar 76%. Een verklaring is de stijging van het aantal voortijdig schoolverlaters, landelijk en lokaal. De minister komt na de zomer met een aanvalsplan om regionaal extra in te zetten op het verminderen van het aantal voortijdig schoolverlaters.

Resultaat: Het aantal voortijdig schoolverlaters is in 2023 gedaald onder het landelijk gemiddelde.
Status: Het aantal voortijdig schoolverlaters is gestegen, zowel landelijk (1,88% naar 2,34%), regionaal (1,98% naar 3,24%) als lokaal (2,18% naar 2,65%). We blijven hierbij in de regionale top 3 staan naast Arnhem (3,14%) en Westervoort (2,73%). Redenen voor uitval zijn onder andere persoonlijke problemen. Dit jaar is er een extra jongerencoach gestart met specifieke expertise op ggz-jeugdproblematiek, bekostigd vanuit coronamiddelen. De opdracht voor de integrale jongerenaanpak wordt nog uitgezet. Daarnaast zal zoals gezegd na de zomer minister Dijkgraaf met een aanvalsplan komen.

Thema Sociale basis

Doel Inwoners wonen op een prettige manier thuis en doen mee in de samenleving

Verantwoordelijk portefeuillehouder Gea Hofstede

Voortgang Gering buiten planning

We verwachten een overschrijding van de budgetten voor huishoudelijke ondersteuning.
We zien een toename van het aantal beschikkingen huishoudelijke ondersteuning in de leeftijdsgroep 75-90 jaar.

Financiële afwijkingen

1. Samenleving

Post (bedragen x € 1.000)	Bedrag	I/S
Afwijkingen op primaire begroting 2023		
Posten 1ste BestuursRapportage		
Gelrepas	-140	S
Re-integratie - uitgaven	-330	I
Re-integratie - onttrekkingen reserves	330	I
Compensatieregeling voogdij en 18+	733	I
subtotaal 1	593	
Mutaties 2de BestuursRapportage		
Re-integratie / Inburgering / Beschut Werk / ESF	0	S

BUIG - uitgaven	-771	S
Individuele Studietoelage	-100	S
Jeugdzorg (ZiN + Pgb)	-1.390	S
HHT	-50	S
Eigen bijdragen Wmo	80	S
Hulpmiddelen en Woonvoorzieningen	-50	S
Wmo (ZiN + Pgb)	-300	S
LVB	420	I / S
Bijzondere Bijstand	-170	S
Vrijval Bestemmingsreserves	425	I
Vrijval ambulantiseringsmiddelen	291	I
subtotaal 2	-1.615	
totaal	-1.022	
Autonome ontwikkelingen		
Posten 1ste BestuursRapportage		
Indexatie Wmo - Specifiek	-150	S
Tariefaanpassing Huishoudelijke Hulp	-460	S
Modulair Gemeenschappelijke Regeling (MGR)	-882	S
Doelgroepenvervoer ((BVO DRAN)	-62	S
BUIG - inkomsten	2.209	S
BUIG - uitgaven	-1.318	S
Brede SPUK - inkomsten	814	S
Brede SPUK - uitgaven	-814	S
Loon- en prijsontwikkeling VGGM GGD	-54	S
Loon- en prijsontwikkeling VGGM JGZ	-37	S
Verhoging budget inburgering AU	-105	S
subtotaal 1	-859	
Mutaties 2de BestuursRapportage		
Wijziging Brede Regeling Combinatiefuncties	194	S
subtotaal 2	194	
totaal	-665	
Totaal	**-1.687**	
Waarvan structureel	***-3.346***	*S*

Afwijkingen op primaire begroting 2023

Posten 1ste BestuursRapportage

Gelrepas
Het uitgangspunt van inzet van de Gelrepas is dat elke inwoner die in aanmerking komt voor de Gelrepas deze inzet. Met o.a. het gebruik van een nieuwe Gelrepas zien we het gebruik stijgen en

daarmee ook de besteding van de pastegoeden (door bestaande pashouders), ten opzichte van 2021 en 2022. Op basis van de bestedingen van Q1 is het bestaand budget niet toereikend om te voorzien in zowel de programmakosten als de uitvoeringskosten. Daarnaast is uit de 'evaluatie Gelrepas' een aantal aanbevelingen gekomen met financiële consequenties (indexeren van het pastegoed, verruimen van de bestedingsvoorwaarden en ambtshalve verstrekken van de pas aan uitkeringsgerechtigden). Deze moeten (regionaal) nog nader uitgewerkt en doorgerekend worden. Voorstel is om aanvullend €140.000 structureel beschikbaar te stellen voor de dekking van deze kosten.

Re-integratie
De inzet voor de re-integratie en extra activiteiten voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt vraagt meer inzet en begeleiding. Wij stellen voor wordt om € 330k uit bestemmingsreserve rekeningresultaat 2021 te onttrekken en toe te voegen aan het budget re-integratie om deze noodzakelijke inzet voor de doelgroep mogelijk te maken.

Compensatieregeling voogdij en 18+
Door de gemeente Rheden is een aanvraag in het kader van de "Compensatieregeling voogdij en 18+ - WPB - Onderbreking Financieringssystematiek" ingediend. Deze aanvraag is goedgekeurd voor een bedrag van € 883 k. Het Ministerie van VWS heeft aangegeven dat het bedrag naar beneden wordt bijgesteld omdat het landelijk beschikbaar gestelde budget voor deze compensatieregeling wordt overschreden. Definitieve vaststelling heeft inmiddels plaatsgevonden in de meicirculaire 2023 en is bepaald op € 733 k.

Mutaties 2de BestuursRapportage

Re-integratie / Inburgering / Beschut Werk / ESF
Loonkostensubsidie wordt ingezet als middel om inwoners aan het werk te krijgen en te houden, evenals jobcoaching en trajectbegeleiding. De doelgroep blijft groeien vanwege een stop op beschut werk en lagere instroom nieuw beschut werk. Dit zal leiden tot een overschrijding van het re-integratiebudget in 2023 van ca. € 420 k. Aangezien deze doelgroep alleen maar groter wordt, zullen deze kosten blijven stijgen.

Voor Beschut Werk en Inburgering zijn er onderschrijdingen te verwachten van elk € 100 k die kunnen dienen als binnen Samenleving gevonden dekking voor bovengenoemde overschrijding. Daarnaast stellen we voor een deel, te weten € 230 k, van de inmiddels definitief toegezegde ESF-subsidie in te zetten.

BUIG - uitgaven
De overschrijding van € 771 k op de BUIG wordt veroorzaakt door de verhoging van de uitkeringen per januari 2023 en de stijging van het Wettelijk Minimum Loon (WML). Ook de Loonkostensubsidie stijgt wanneer het WML stijgt.

Individuele Studietoelage (= IST)
Door een toename van het aantal aanvragen (verdriedubbeling op dit moment) in combinatie met gewijzigde wetgeving (o.a. hogere toeslag) wordt het budget overschreden met naar verwachting € 100 k. Daarbij hebben we ook meegenomen dat de IST met terugwerkende kracht kan worden aangevraagd.

Jeugdzorg (ZiN + Pgb)
In de periodieke rapportage jeugdzorg Rheden constateren we een toename van het aantal cliënten met jeugdhulp van 6% ten opzichte van vorig jaar. We zien een toename van inzet zwaardere zorgvormen. Namelijk hoog-specialistische behandeling (+15%) en verblijfszorg (+11%). Daar zitten ook een aantal cliënten bij die in de zwaarste vormen van verblijfszorg zitten. Daarbij hebben we ook te maken met de ontwikkeling naar kleinschaligere verblijfslocaties. Dat betekent dat er minder jeugdigen op een groep verblijven, om de kwaliteit te laten toenemen. De inzet van kleinschalige verblijfslocaties hebben hogere uitgaven tot gevolg op de korte termijn.

HHT
Op basis van de MARAP Wmo (een interne, maandelijkse rapportage tot en met juli) is overschrijding van de lasten in beeld gebracht. De verwachte extra lasten zijn te wijten aan een groei in het aantal inwoners die een toewijzing voor huishoudelijke hulp krijgen.

Eigen bijdragen Wmo
Meer Wmo aanvragen leiden ook tot hogere baten op de eigen bijdrage.

Hulpmiddelen en Woonvoorzieningen
Door de krapte op de woningmarkt zijn we wettelijk gezien verplicht om grote en dure woningaanpassingen te doen. Voor hulpmiddelen is er een onderschrijding van het budget, dit gaat om kleinere bedragen dan de woningaanpassingen.

Wmo (ZiN + Pgb)
Door een toename van het aantal cliënten dat recht heeft op een Wmo voorziening, zijn de kosten voor ZIN gestegen voor Pgb is er een onderschrijding.

LVB
In de samenwerkingsafspraken tussen de tien gemeenten in de regio Centraal-Gelderland is afgesproken dat de LVB middelen niet meer worden overgedragen, hiermee kan dit budget (€ 210 per jaar) vrijvallen.

Bijzondere Bijstand
We hebben te maken met een stijging van de gemiddeld uitgaven per cliënt, die nauw verband houdt met een stijging van de algemene bijstand.

Bestemmingsreserves
Onder de bestemmingsreserves zijn er een aantal posten opgenomen die (deels) kunnen vrijvallen omdat de lasten die deze reserves moesten dekken kunnen worden opgevangen binnen de reguliere exploitatie. Het gaat daarbij om :

- Res.best.2018/Versterking re-integratie (€ 17 k)
- Reserve Armoedebeleid (€ 10 k)
- Reserve Beschut Werk (€ 187 k)
- Reserve Wet Inburgering (€ 80 k)
- Reserve NTBGB - DU armoede/schuld 2019 (€ 23 k)

Ambulantiseringsmiddelen
De in 2021 ontvangen middelen voor ambulantisering in het kader van de regionale afspraken over Beschermd Wonen zijn niet nodig en kunnen vrijvallen. voor 2022 en 2023 zijn er nieuwe ambulantiseringsmiddelen toegezegd die wel worden ingezet.

Autonome ontwikkelingen

Posten 1ste BestuursRapportage

Indexatie Wmo - Specifiek
In verband met het continueren van zorg is er regionaal een (tijdelijke) opslag vastgesteld voor bepaalde zorgproducten. Het gaat hier met name op een pilotproject bij een tweetal zorgaanbieders. De financiële impact voor 2023 is ingeschat op € 150 k.

Tariefaanpassing Huishoudelijke Hulp
De tarieven Huishoudelijke hulp zijn met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2023 verhoogd na afstemming met alle deelnemende gemeenten in de MGR. Naast deze aanpassing van tarieven kent Rheden een hoog percentage senioren in vergelijking met het gemiddelde van Nederland.

Het aantal Inwoners dat recht heeft op huishoudelijke hulp en deze aanvraagt is als gevolg van dit hoge percentage senioren, gegroeid, waardoor de lasten zijn gestegen.

Het financiële effect voor de gemeente Rheden is naar verwachting per jaar € 460k.

Modulair Gemeenschappelijke Regeling (MGR)
Vanuit de Modulair Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein Centraal Gelderland (MGR) is een gewijzigde begroting 2023 en meerjarenbegroting 2024 - 2027 ingediend en in de raadsvergadering van 27 juni in de gemeenteraad behandeld. Als gevolg van met name de indexering van de verschillende modules naast een aantal incidentele aanpassingen zijn de lasten voor de deelnemende gemeenten toegenomen.

De gewijzigde begroting is het gevolg van autonome ontwikkelingen en een gewijzigd uitvoeringsbeleid. De wijzigingen die zijn doorgevoerd, zijn:

- Module Inkoop Zorg: vanwege incidentele ziektevervanging is er voor 2023 extra inhuur begroot.
- Module RBL: als gevolg van de aangepaste formatierichtlijn is 2023 de formatie voor leerplicht en management uitgebreid.
- Module WSP: Vanaf 2023 is het Steunpunt SROI toegevoegd aan de module WSP.
- Module WgSW: voor de module WgSW is rekening gehouden met een hogere loonkostenstijging dan in de primaire begroting was voorzien. Deels vanwege de stijging van het minimumloon en deels omdat rekening is gehouden met wijziging van de CAO en verhoging van de reiskostenvergoeding. Als gevolg van de lopende onderhandelingen over de loonkosten van het SW-personeel is er ten tijde van het opstellen van de begroting zelf geen feitelijke indexering beschikbaar. Er is uitgegaan van een scenario van 7 % voor de CAO SW.
- Overhead: taken voor de Wet open overheid en CISO zijn in de gewijzigde begroting opgenomen.

Doelgroepenvervoer ((BVO DRAN)
Vanuit de BVO DRAN is een gewijzigde begroting 2023 en meerjarenbegroting MJPB 2024-2027 ingediend voor de het doelgroepenvervoer. De begrote kosten zijn aangepast doordat het verwachte gebruik is bijgesteld naar beneden en de indexering fors is opgehoogd. De mutatie is overgenomen vanuit het in mei voor zienswijze voor te leggen Raadvoorstel "Ontwerp Meerjarenprogrammabegroting BVO DRAN 2024-2027 inclusief gewijzigde begroting 2023".

BUIG
Door het Rijk is in het najaar 2022 het ‘Voorlopig BUIG budget BUIG 2023’ vastgesteld. Voor Rheden betekent dit een bijstelling naar boven van € 709 k.

Het macrobudget wordt voorlopig vastgesteld in het najaar voorafgaand aan het uitvoeringsjaar. Het macrobudget 2023 wordt gedurende het jaar nog bijgesteld naar aanleiding van gewijzigde inzichten in conjunctuur, realisaties uit het voorgaande jaar, rijksbeleid en loon- en prijsbijstelling (lpo). Over een eerste mogelijke bijstelling zijn de gemeenten begin mei geïnformeerd. De bijstelling van dit nader voorlopige macrobudget is een tussenstand, waarin de realisaties van vorig jaar en recente inschattingen van de conjuncturele situatie (CEP, CPB) zijn verwerkt. Het macrobudget 2023 gaat van € 6.014,9 miljard naar € 5.965,5 miljard (neerwaartse bijstelling van € 49,4 miljoen). Deze bijstelling wordt niet in de maandelijkse betalingen aan gemeenten verwerkt en daarom ook niet verwerkt als aanvullende mutatie de begroting van Rheden.

Per 1 januari 2023 is het wettelijk minimumloon (WML) met 10,15% verhoogd. Hiervan is 2,10 procentpunt reguliere indexatie, en 8,05 procentpunt een bijzondere verhoging. De hoogte van bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies is hierdoor gestegen. In het nader voorlopige macrobudget 2023 is de WML-verhoging nog niet meegenomen. Deze loopt – zoals gebruikelijk – mee in de loon- en prijsontwikkeling. Bij de vaststelling van het definitieve budget 2023 in september van dit jaar zal de WML-verhoging in het macrobudget verwerkt worden. Indicatief gaat

het voor de gemeente Rheden om een verhoging van € 1,5 mln. Vooruitlopend op de definitieve vaststelling wordt deze verhoging nu al meegenomen in deze bestuursrapportage.

Tot slot is er nog een aanpassing aangekondigd van een extra budget voor de taakstelling statushouders.

Uit onze rapportages zien wij wat betreft uitgaven een tekort van € 1.318 k. Dit komt voornamelijk door de bijstelling van de hoogte van de uitkeringen (gemiddeld 9 %) en de hogere aanspraak op de loonkostensubsidie.

Brede SPUK
De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten in werking gesteld om diverse afspraken uit te kunnen voeren. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Hoofdlijnen Sportakkoord II, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Voor de Berap en Kadernota is het uitgangspunt dat de lasten niet hoger zijn dan de ontvangen SPUK-uitkering en dat een overschot moet worden terugbetaald.

Loon- en prijsontwikkeling VGGM GGD en bevolkingszorg
De inwonersbijdrage voor de GGD en bevolkingszorg wordt vanaf 2023 verhoogd met een bedrag van € 54.000 conform de geactualiseerd begroting 2023 in de begroting 2024 van de VGGM.

Loon- en prijsontwikkeling VGGM Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en RVP
De inwonersbijdrage JGZ en RVP (Rijksvaccinatieprogramma) wordt vanaf 2023 verhoogd met een bedrag van € 37.000 conform de geactualiseerd begroting 2023 in de begroting 2024 van de VGGM.

Verhoging budget inburgering algemene uitkering
Het budget in de algemene uitkering, bedoeld voor inburgering, is in voor de jaren 2023 (€ 105k) en 2024 (met € 81k) verhoogd als gevolg van de hogere instroom van inburgeraars. Dit is verwerkt in de septembercirculaire gemeentefonds 2022. Deze ophoging van de AU is verwerkt bij programma 3. In programma 1 verhogen we het betreffende uitgavenbudget.

Mutaties 2de BestuursRapportage

Wijziging Brede Regeling Combinatiefuncties
De bestaande Brede Regeling Combinatiefuncties is gewijzigd van een decentralisatie-uitkering naar een specifieke uitkering (SPUK). We ontvangen het geld niet meer via het gemeentefonds, maar via een specifieke uitkering. In de 1e berap is al rekening gehouden met een lagere bijdrage gemeentefonds in programma 3, conform toelichting in de memo Financiële effecten meicirculaire gemeentefonds 2023. Nu verwerken we in dit programma de ontvangst van de specifieke uitkering.

Overige ontwikkelingen

Ontwikkelingen 1ste BestuursRapportage

ESF
Volgens de einddeclaratie van het project ESF REACT-EU zou de gemeente Rheden vanuit het Europees Sociaal Fonds (ESF) een subsidie ontvangen van indicatief € 945 k. De einddeclaratie is door verschillende organisaties, waaronder het Ministerie SZW beoordeeld, gecontroleerd en vastgesteld. De uiteindelijk vastgestelde subsidie, na akkoord van alle de deelnemende gemeenten over de verdeling over de regio, wordt ingezet als dekking van de re-integratiekosten. Dit is in lijn

met de Actualiteitenrapportage 2020 en hetgeen daar is vermeld bij het doorvoeren van besparingen op re-integratie. Dit zal in de Programmabegroting 2024 worden verantwoord.

Ontwikkelingen 2de BestuursRapportage

Taakvelden Samenleving
Het CBS heeft voor 2023 en verder voor haar verslaggeving de taakvelden van Wmo en Jeugdzorg uitgebreid. Dit is een administratieve handeling. In dit najaar wordt deze aanpassing in onze eigen administratie verwerkt en zal voor zover relevant de Raad hierover worden geïnformeerd.

Wat gaat het kosten?

Programmastaat 1 Samenleving

Post (bedragen x € 1.000)	Prim. begr.	Techn. wijz.	Begr. wijz. in 2BR	Gew. begr. na 2BR
	2023	2023	2023	2023
Lasten	79.546	581	6.993	87.120
Baten	18.278	0	4.551	22.829
Saldo van baten en lasten	-61.268	-581	-2.442	-64.291
Reserves				
Toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking	219	0	755	974
Resultaat	**-61.048**	**-581**	**-1.687**	**-63.317**

2. Leefomgeving

Thema Energie- en warmtetransitie

Doel Inwoners en bedrijven zijn zich bewust van hun aandeel in de klimaatopgave en dragen hun steentje bij

Verantwoordelijk portefeuillehouder Paul Hofman

Voortgang Gering buiten planning

We zetten hier belangrijke stappen. Wij willen het betrekken van inwoners en ondernemers (nog) beter en meer structureel neerzetten.

Toelichting op de ontwikkeling van de risico's

Draagvlak en draagkracht zijn cruciaal voor het welslagen van de energietransitie.

Thema Vernieuwing omgevingsbeleid

Doel In 2023 werken we met de Omgevingswet

Verantwoordelijk portefeuillehouder Paul Hofman

Voortgang Buiten planning

Landelijk is de invoeringsdatum op 1 januari 2024 gezet. Dit is eind vorig jaar definitief besloten. Dit staat los van onze implementatie, die hiervoor klaar is.

Thema Volkshuisvesting

Toelichting op stand van zaken

Op de meeste thema's lopen we op schema. Wat betreft het toevoegen van (levensloopgeschikte) woningen en het verduurzamen van woningen lopen we iets achter. Voor het realiseren van woningen zijn we afhankelijk van ontwikkelaars en woningcorporaties. We doen er als gemeente alles aan om woningbouw te faciliteren: plan van aanpak versnelling woningbouw.

Doel Terugdringen woningtekort

Verantwoordelijk portefeuillehouder Gea Hofstede

Voortgang Gering buiten planning

Het flexwonen en de actualisatie van de Woonvisie liggen nog op planning, maar er worden te weinig woningen toegevoegd om de ambitie van 550 woningen t/m 2026 te realiseren.

Toelichting op de ontwikkeling van de risico's

Als gemeente zijn we afhankelijk van derden voor de realisatie. Door de hoge bouwkosten en rentestijging zijn woningbouwprojecten moeilijker te realiseren, zeker de betaalbare woningen. Daarnaast veel weerstand van omwonenden. En bij langlopende projecten steeds veranderend beleid.

Doel Betaalbare, levensloopgeschikte en circulaire woningen

Verantwoordelijk portefeuillehouder Gea Hofstede

Voortgang Gering buiten planning

Met het aantal betaalbare woningen, de doorstroming van senioren en bevorderen van circulaire woningbouw liggen we op koers. Het aantal toegevoegde levensloopgeschikte woningen blijft nog achter.

Thema Economische ontwikkeling

Toelichting op stand van zaken

Sinds de vaststelling van de nieuwe economische visie en uitvoeringsprogramma (november 2022) is gewerkt aan de uitvoering. De 2e helft van 2023 zal vooral gericht zijn op de uitvoering van het economische uitvoeringsprogramma. Met de lokale Triple Helix VeluwezOOOm gaan we verder in gesprek over de doorontwikkeling. In juni 2023 heeft er een gesprek plaatsgevonden met het onderwijs en bedrijfsleven over de doorontwikkeling. Het vervolg hiervan zal in het najaar 2023 plaatsvinden.
Met de BIZ vereniging Centrum Rheden is het proces opgestart om te komen tot een verlenging van de BIZ per 2024. De uitvoeringsovereenkomst 2024-2028 zal eind augustus 2023 worden ondertekend. In oktober 2023 zal de raad de BIZ verordening 2024-2028 ter besluitvorming aangeboden krijgen.
Het proces om te komen tot een nieuwe recreatieve en toeristische visie is inmiddels opgestart en in het najaar 2023 zal de gemeenteraad worden benaderd met de 1e contouren.

Nieuwe beleidsontwikkelingen

Vanuit de productieve regio van de regionale samenwerking wordt 2024 benut om te komen tot een nieuw programma werklocaties (RPW). Dit betreft een regionaal beleidskader voor bedrijventerreinen, kantoren en detailhandel.

Doel Wij streven ernaar om de werkgelegenheidsontwikkeling op of boven het niveau te hebben van het Gelderse gemiddelde

Verantwoordelijk portefeuillehouder Ronald Ter Hoeven

Voortgang Gering buiten planning

De ontwikkeling van de werkgelegenheid zal naar verwachting afwijken van het Geldese gemiddelde.
Dit heeft o.a. te maken met het feit dat de uitbreidingscapaciteit (nieuw areaal) binnen de gemeente Rheden beperkt is.

Thema Circulaire economie

Toelichting op stand van zaken

Er zijn stappen gezet om de bewustwording van de interne organisatie te vergroten.
Ontwikkelingen c.q. potentiele kansen binnen de GMR worden gevolgd.
Vanwege personele bezetting c.q. wisselingen zal het Grondstoffenplan pas eind 2023 gereed zijn.

Nieuwe beleidsontwikkelingen

Vanuit de landelijke overheid komt een meer aandacht voor circulaire economie. Dit biedt 'meelift'-kansen.

Een thema van het Burgerakkoord is Consuminderen. In overleg met de werkgroep Consuminderen wordt gekeken naar invulling van dit thema.

Doel Het scheidingspercentage afval bedraagt minimaal 75%.

Verantwoordelijk portefeuillehouder Ronald Ter Hoeven

Voortgang Gering buiten planning

Binnen het huidige afvalverzamelingssysteem behalen we het maximale scheidingspercentage.

Thema Inrichting en beheer openbare ruimte

Doel We stellen een lokale klimaatadaptatiestrategie (LAS) op

Verantwoordelijk portefeuillehouder Dorus Klomberg

Voortgang Buiten planning

Het proces om te komen tot een LAS wordt verschoven van 2023 naar 2024.
Aanleiding: meerdere vraagstukken en opgaven tegelijkertijd in relatie tot beschikbare capaciteit.

Financiële afwijkingen

2. Leefomgeving

Post (bedragen x € 1.000)	Bedrag	I/S
Afwijkingen op primaire begroting 2023		
Posten 1ste BestuursRapportage		
Nieuwe aanbesteding maaien gazons	-180	I
Bloemrijk gras	-41	I
Invulling Burgerakkoord	-144	I
Onderhoud Openluchttheater De Pinkenberg	-100	I
Onderhoud Openluchttheater De Pinkenberg	100	I
subtotaal 1	-365	
Mutaties 2de BestuursRapportage		
Onderhoud straatverlichting	-35	I
Inkomsten NODR	35	I
Pachtcontracten	-16	I
Extra geld Omgevingswet	262	I
Bestemmingsplannen	113	I
Economische zaken	50	I
Res TBGB: Inc. ODRA	20	I
Res TBGB: trainingsveld EDS	28	I
Herstructurering bedrijven terrein	211	I
ResTBGB renovatie gem.gebouwen	46	I
Burgerparticipatie afval	15	I
subtotaal 2	729	
totaal	364	
Autonome ontwikkelingen		
Posten 1ste BestuursRapportage		
Wet kwaliteitsborging bouw	-22	S
Mutatiesignalering Basisregistratie	-21	S
subtotaal 1	-43	

Mutaties 2de BestuursRapportage		
subtotaal 2	0	
totaal	-43	
Totaal	**321**	
Waarvan structureel	***-43***	*S*

Afwijkingen op primaire begroting 2023

Posten 1ste BestuursRapportage

Nieuwe aanbesteding maaien gazons
Met de gunning van het nieuwe contract is aanvullend budget nodig om maaiwerkzaamheden uit te kunnen voeren. Op 18-4-2023 heeft het college (zaaknummer 850265) besloten akkoord te gaan met een aanvullend budget voor het maaien van de gazons voor de jaren 2023 en 2024.

Meer bloemrijk gras
Op 18-4-2023 heeft het college besloten akkoord te gaan met een beheerwijziging van ca. 8 ha. gazon naar bloemrijk gras om de werkzaamheden uit te kunnen voeren is aanvullend budget nodig.

Invulling Burgerakkoord
Voor het deel van het Burgerakkoord dat betrekking heeft op de energietransitie stellen wij voor € 144k beschikbaar te stellen. Dit betreft de inzet van de verbinder in onze samenwerking met de inwoners.

Onderhoud openluchttheater De Pinkenberg
Het college heeft besloten om € 100.000 uit de reserve Onderhoud gebouwen voor de herstel- en onderhoudswerkzaamheden aan het Openluchttheater de Pinkenberg beschikbaar te stellen.

Mutaties 2de BestuursRapportage

Onderhoud straatverlichting
Budget is verhoogd door indexering van de aannemerskosten en toevoeging van kosten voor directie en toezicht en heraansluitingen door Liander. Tegenover de hogere kosten staan ook opbrengsten die gerealiseerd worden door de schadevergoeding voor de aangereden/beschadigde lichtmasten en armaturen.

Pachtovereenkomsten
Extra middelen nodig om met hulp van een externe bureau om structuur aan te brengen in de pachtcontracten.

Extra geld Omgevingswet
Zijn nog te ontvangen extra toegekende middelen van het Rijk voor Omgevingswet voor boekjaar 2023.

Bestemmingsplannen
Op basis van de plannen en projecten die op dit moment onderhanden zijn verwachten we een voordeel in 2023 van 113k.

Economische zaken
We starten eind dit jaar met de voorbereiding van de herinrichting van de Hoofdstraat in Velp. De start van de uitvoering is gepland voor 2026. Het beschikbare budget wordt in 2023 niet benut.

Res TBGB: Inc. ODRA

Vrijval van €20k aangezien oorspronkelijke doelen inmiddels zijn gehaald.

Res TBGB: trainingsveld EDS
Vrijval van €28k aangezien trainingsveld EDS is gerealiseerd.

Herstructurering bedrijven terrein
Vrijval van €211k aangezien bedrijventerrein De Beemd te Velp is opgeleverd.

ResTBGB renovatie gem.gebouwen
Vrijval van € 46k aangezien reserves niet meer actueel zijn.

burgerparticipatie afval
Vrijval van € 15k aangezien reserves niet meer actueel zijn.

Autonome ontwikkelingen

Posten 1ste BestuursRapportage

Wet kwaliteitsborging bouw
In de septembercirculaire gemeentefonds 2022 is t/m 2026 een bedrag toegekend voor de uitvoering van de Wet kwaliteitsborging bouw.

Mutatiesignalering Basisregistratie
In 2022 is de gemeente gestart met een inhaalslag van de mutatiesignalering 2019 t/m 2021 voor de Basisregistratie adressen en gebouwen (BAG), Waardering onroerende zaken (WOZ),- en Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT). Vanaf 2023 zijn deze werkzaamheden structureel toegevoegd aan het team Basisregistraties. Deze taken hebben een wettelijk grondslag (21K).

Wat gaat het kosten?

Programmastaat 2 Leefomgeving

Post (bedragen x € 1.000)	Prim. begr.	Techn. wijz.	Begr. wijz. in 2BR	Gew. begr. na 2BR
	2023	2023	2023	2023
Lasten	27.548	3.395	144	31.088
Baten	14.443	45	45	14.534
Saldo van baten en lasten	-13.105	-3.350	-99	-16.554
Reserves				
Toevoeging	810	0	0	810
Onttrekking	162	0	420	582
Resultaat	**-13.753**	**-3.350**	**321**	**-16.782**

3. Bestuur & organisatie

Thema Inwonersparticipatie

Doel Actief betrekken van inwoners en ondernemers bij besluitvorming

Verantwoordelijk portefeuillehouder Dorus Klomberg

Voortgang Gering buiten planning

Er wordt gewerkt aan een Duurzaamheidsagenda, waarin de punten uit het Burgerakkoord worden omgezet in concrete activiteiten.
De duurzaamheidsagenda is een meerjarenagenda voor de periode 2023 – 2026 met een 'lichte doorkijk' naar de langere termijn. In de duurzaamheidsagenda staat omschreven welke concrete activiteiten en projecten de gemeente, inwoners, ondernemers en/of maatschappelijke instellingen voor de periode van 2023 – 2026 gaan oppakken. Oplevering zou plaatsvinden in juni 2023, dat wordt oktober 2023.

De nota Participatiebeleid heeft ook vertraging opgelopen. Naar verwachting is deze nota Q2 2023 gereed ipv Q1.

Toelichting op de ontwikkeling van de risico's
Geen risico's

Thema Professionalisering organisatie

Doel Rheden wil een professionele, klantgerichte en toekomstbestendige organisatie zijn, waar de inrichting van de organisatie ondersteunend is aan de visie en doelen

Verantwoordelijk portefeuillehouder Gea Hofstede

Voortgang Gering buiten planning

De co-creatie aanpak voor de organisatieontwikkeling is ingang gezet ('Expeditie Rheden'). Daarbij zijn de doelen bepaald maar is de keus gemaakt dit niet volledig uit te werken in een uitvoeringsplanning. De weg ernaartoe wordt in samenspraak met leiding en medewerkers gezamenlijk bepaald. Dat doen we bewust in haalbare en waar het moet kleine stappen.

Toelichting op de ontwikkeling van de risico's
De keuze voor deze aanpak maakt dat er voldoende tijd moet worden genomen voor de te maken stappen. Risico is dus een lange doorlooptijd. De vraagstukken zijn groot en vragen veel van de organisatie. Een tweede risico is daarom de beschikbaarheid van voldoende capaciteit om onze vraagstukken aan te kunnen. Oplossingen zoeken voor het dilemma 'willen- en kunnen' zal daarom steeds gemaakt moeten worden.

In navolging van het effect op de jaarrekening 2022, wordt een overschrijding van salariskosten verwacht in 2023. Een voorstel tot aanpassing van het personeelsbudget Bedrijfsvoering is in voorbereiding. De financiële implicaties van niet uit ziektebudget te dekken inhuur, groei van vakantiedagen en spaarverlof is nog niet in beeld gebracht. Een en ander zal bij de Tweede Bestuursrapportage 2023 en bij de Programmabegroting 2024 worden ingebracht (indicatie 1000K)

Financiële afwijkingen

3. Bestuur & organisatie

Post (bedragen x € 1.000)	Bedrag	I/S
Afwijkingen op primaire begroting 2023		
Posten 1ste BestuursRapportage		
Formatie Raadsadviseur en ontwikkelen rol van de Raad	-61	S
Intergemeentelijk subsidie bureau	-32	S
Legesverordening actualisatie	-30	I
Formatie Samenleving	-600	I
subtotaal 1	-723	
Mutaties 2de BestuursRapportage		
Toename WOZ bezwaren	-359	I
Diverse Ontwikkelingen	-252	S
Bijstelling autonome prijsontwikkeling	222	I
Rolstoelvriendelijk maken huisvesting	-10	I
Incidentele frictiekosten personeel	-190	I
Overschrijding salaris- en inhuurlasten	-1.100	I
Formatie Samenleving	600	I
Vrijval diverse stelposten	402	I
Vrijval stelpost raadsakkoord	500	I
Extra energiekosten	-948	I
Vrijval Reserves Te Besteden Gemeentelijke Budgetten	102	I
subtotaal 2	-1.033	
totaal	-1.756	
Autonome ontwikkelingen		
Posten 1ste BestuursRapportage		
E-HRM systeem	-21	S
Correctie kaderwijziging bestuurssecretariaat	-130	S
Accountantscontrole uitbreiding	-16	S
Te vernietigen archief uitbreiding	-45	I
Managementsupport	-113	S
Loon- en prijsontwikkeling VGGM brandweer	-181	S
Verhoging thuiswerkvergoeding	-17	S
Extra budget ziektevervanging	-200	I
Effect septembercirculaire 2022	1.122	S
Effect december circulaire 2022	120	S
Effect meicirculaire gemeentefonds 2023:		
- Nabetaling LPO accres 2022	276	S
- Accres voor LPO vanaf 2023	345	S
- Overige ontwikkelingen meicirculaire 2023	30	I

Wet Goed Verhuurderschap	-27	S
Vastgoed kader en herziening functiewaardering	-73	S
CAO ontwikkeling 2023	-1.283	S
subtotaal 1	-213	
Mutaties 2de BestuursRapportage		
Terugkoop brandweerkazerne Dieren	38	I
Landelijke verkiezingen 2023	-70	I
Autonome prijsontwikkelingen software Rheden	-55	S
subtotaal 2	-87	
totaal	-300	
Totaal	-2.055	
Waarvan structureel	***-398***	*S*

Afwijkingen op primaire begroting 2023

Posten 1ste BestuursRapportage

Formatie Raadsadviseur
De formatie wordt uitgebreid met een Raadsadviseur Griffie (1 fte) conform vastgesteld Griffieplan 2023. Er is een werkbudget van 10k per jaar beschikbaar gesteld.

Intergemeentelijk Subsidiebureau IGS5G
Rheden participeert conform de notitie intergemeentelijke samenwerking in het IGS5G. De doelstelling van het IGS5G is het aanjagen, aantrekken- en ondersteunen van regionale subsidies, en gemeentelijke subsidietrajecten op diverse thema's. De kosten nemen toe volgens een regionale verdeelsleutel, tegelijkertijd is de verwachting dat tegenover deze kosten ook de opbrengsten zullen toenemen.

Legesverordening actualisatie
Het college wil een onderzoek naar de kostendekkendheid van de Legesverordening en de daarbij behorende tarieventabel. Uitgangspunt is kostendekkend. Gezien het groot aantal producten en diensten organisatie breed is dat een behoorlijke opgave en vraagt dat om een integrale aanpak op juistheid en volledigheid producten en- of de tarieven kostendekkend zijn.

Formatie Samenleving
In de 1e berap werd u bij programma 3 geïnformeerd over de extra personeelsbehoefte bij Samenleving en het financiële effect daarvan, namelijk € 600K. Dit bedrag wordt tegengeboekt in de 2e berap om terug te laten komen in het totale bedrag genoemd onder de totale overschrijding salaris- en inhuurlasten 2e berap.

Mutaties 2de BestuursRapportage

De Connectie
Het resultaat van -389K wordt nader toegelicht in de eerste bestuursrapportage van de Connectie, en is als volgt te specificeren:
Toename WOZ bezwaren -359K

Diverse ontwikkelingen	-252K
Bijstelling autonome prijsontwikkeling	222K

Rolstoelvriendelijk maken huisvesting
Middelen worden gebruikt om vanuit Arbo perspectief aanpassingen te maken aan onze tijdelijk huisvesting in de vorm van automatische deurdrangers.De aanpassingen zijn noodzakelijk om onze tijdelijke huisvesting geschikt te maken voor een mindervalide medewerker.

Incidentele frictiekosten personeel
Dit betreft de verwachte uitgaven voor 2023.

Overschrijding salaris- en inhuurlasten
We verwachten dit jaar voor de hele organisatie op een overschrijding van de totale salaris- en inhuurlasten uit te komen van €1.100K, vergelijkbaar met het resultaat over 2022. De verwachting is dat ca. € 800K betrekking heeft op Samenleving. Door de hele organisatie heen zien we, dat we langer en vaker gebruik moeten maken van externe inhuur als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt. Vacatures zijn moeilijk in te vullen, waardoor langer dan gewenst gebruik wordt gemaakt van externe inhuur. Ook zien we, dat er sprake is van een beduidende stijging van de tarieven voor externe inhuur. Voor een aantal functies is bij ziekte of vertrek van een medewerker direct (tijdelijke) vervanging nodig om de wettelijke taken uit te voeren en onze dienstverlening in stand te houden. Deze periode overbruggen we met externe inhuur. In de eerste maanden van het jaar werden we geconfronteerd met een toename van het ziekteverzuim, waarbij veelal sprake was langdurig verzuim.

Formatie Samenleving
In de 1e berap werd u geïnformeerd over de extra personeelsbehoefte bij Samenleving en het financiële effect daarvan, namelijk € 600K. Deze personeelsbehoefte vormt nu een onderdeel van het totale bedrag van €1.100 overschrijding salaris- en inhuurlasten.

In zomer 2022 heeft adviesbureau Berenschot een benchmark onderzoek uitgevoerd op vraag van onze gemeente of de huidige formatie binnen afdeling Samenleving van gemeente voor de teams: Beleid, Toegang Jeugd en Toegang Wmo in grote lijnen overeenkomt met die van vergelijkbare gemeenten. Dit vanwege de grote mate van inhuur van tijdelijk personeel dat nodig is gebleken afgelopen jaren en vanwege de voortdurende lange en schommelende wachttijden bij de toegang van de afgelopen jaren. Het onderzoek van adviesbureau Berenschot is gebaseerd op gegevens over het jaar 2021 en deze zijn vergeleken met 25 referentie gemeenten. Daaruit blijkt dat de vaste formatie / budget aanzienlijk lager is dan in referentiegemeenten. Op dit moment wordt deze extra personeelsbehoefte met inhuur ingevuld en is het financiële effect hiervan € 600 k.

Aanvullend wordt in de 2e berap een overschrijding bij e afdeling Inkomen verwacht van € 100 k. Dit heeft te maken met een groot aantal vervanging door ziekte / zwangerschap waarvan niet alle extra lasten door het ziektebudget kunnen worden opgevangen. En we verwachten een overschrijding bij de afdeling Financiële Hulpverlening. Hier hebben we te maken met dure inhuur voor functies (zoals functioneel beheerders) waarbij het niet lukt medewerkers in dienst te nemen.

De financiële implicaties van de groei van vakantiedagen en spaarverlof is nog niet in beeld gebracht. Daarnaast moet vanaf 2024 rekening worden gehouden met het vervallen van dekking uit incidentele budgetten. Een en ander zal bij de Programmabegroting 2024 worden ingebracht.

Vrijval diverse stelposten
In onze begroting houden we rekening met prijsontwikkelingen en incidentele uitgaven gedurende het begrotingsjaar. We verwachten dit jaar geen ontwikkelingen meer die ten laste van deze stelposten geboekt moeten worden. Dat maakt dat we ze nu laten vrijvallen in de exploitatie.

Vrijval stelpost raadsakkoord

Voor 2023 is rekening gehouden met mogelijke uitgaven ten laste van de stelpost raadsakkoord. Tot nu toe zijn er geen kosten ten laste van deze stelpost gebracht. Deze post valt dan ook vrij in de exploitatie.

Extra energiekosten 2023
Op basis van de huidige energiekosten is er een schatting gemaakt van de kosten voor heel 2023. De verwachting is dat de meerkosten voor gas en elektra voor alle locaties totaal 948k zullen bedragen. De hogere energiekosten voor de opvanglocaties Oekraïners hebben we buiten beschouwing gelaten. Deze worden vergoed door het Rijk.

Vrijval Reserve Te Besteden Gemeentelijke Budgetten
We stellen voor onderstaande bestemmingsreserves vrij te laten vallen in de exploitatie. Het betreft restant-saldi van reserves die voor het merendeel in 2018 beschikbaar zijn gesteld:
Onderzoeken coalitieakkoord (2018) 33 K
Informatiemanagement (2018) 42 K
Doorontwikkeling (2018) 10 K
Vergoeding thuiswerkplek (2020) 17 K.

Autonome ontwikkelingen

Posten 1ste BestuursRapportage

E-HRM systeem
In regionaal verband werken we samen aan de invoering van een up-to-date E-HRM systeem. Dit betreft o.a. het digitaliseren van de personeelsdossiers en het actualiseren van de wervingssite werkenbijrheden.nl. De implementatie van het systeem stond gepland eind 2022, maar vindt nu plaats op 1 april 2023. De start van dit project is vertraagd door onduidelijkheden in de verwachtingen tussen opdrachtnemer en opdrachtgever. Met de opdrachtnemer zijn nu goede en duidelijke afspraken gemaakt over wat het programma van eisen in de aanbesteding wel en niet inhoudt.

Correctie kaderwijziging bestuurssecretariaat
In 2021 is de formatie van het bestuurssecretariaat van de Connectie overgeheveld naar de formatie van de gemeente Rheden. Dit leidde tot een verlaging van de bijdrage (130K) aan de Connectie. Deze verlaging is in 2021 in onze financiële administratie verwerkt. De Connectie heeft deze kaderwijziging verwerkt in haar 1e bestuursrapportage in 2022. Per abuis is deze kaderwijziging in 2022 door Rheden nog een keer in onze administratie verwerkt, waardoor het budget voor de Connectie opnieuw is verlaagd. Uiteindelijk dient er €130.000 te worden gecorrigeerd.

Accountantscontrole uitbreiding
Als gevolg van de uitbreiding van de scope en de diepgang van de accountantscontrole worden op verzoek van de Raad de structurele kosten opgehoogd.

Te vernietigen Archief
Als gevolg van de sloop van het gemeentehuis is in 2022 op basis van meerwerk het te vernietigen archief, binnen de wettelijk eisen ondergebracht bij het Gelders Archief (zie programma 3 Bestuur & Organisatie.) Deze structurele kosten nemen jaarlijks af.

Managementsupport
Dit betreft een reparatieslag die formatie voor managementondersteuning structureel borgt.

Loon-en prijsontwikkeling VGGM brandweer
De inwonersbijdrage wordt vanaf 2023 verhoogd met een bedrag van € 181.000 conform de geactualiseerd begroting 2023 in de begroting 2024 van de VGGM.

Verhoging thuiswerkvergoeding
Vanaf 1 mei 2023 is de thuiswerkvergoeding conform CAO met 1 euro verhoogd naar 3 euro per dag.

Extra budget ziektevervanging
Het totale budget voor ziektevervanging is inmiddels ingezet. Ook de komende maanden zal sprake zijn van vervanging bij ziekte.

Effect septembercirculaire gemeentefonds 2022
Bijstelling algemene uitkering conform de septembercirculaire 2022. Het financiële effect van deze circulaire is toegelicht in de memo "Financiële effecten septembercirculaire gemeentefonds 2022, d.d. 18-10-2022.

Effect december circulaire gemeentefonds 2022
Bijstelling algemene uitkering conform de december circulaire 2022.

Effect meicirculaire gemeentefonds 2023:

Nabetaling loon-en prijsontwikkeling (LPO) accres 2022
In de Voorjaarsnota 2023 van het Rijk is aangekondigd dan de gemeenten een extra tranche prijsbijstelling ontvangen vanaf 2023. De nabetaling van het LPO accres 2022 vindt alleen plaats voor het verschil in de prijsontwikkeling 2022 tussen de Mei circulaire 2022 (Centraal Economisch Plan 2022) en het CEP 2023. De loonontwikkeling is buiten beschouwing gelaten

Accres voor loon- en prijsontwikkeling 2023
Vooruitlopend op de Mei circulaire 2023 zijn gemeenten geïnformeerd over het accres voor loon- en prijsontwikkeling voor 2023. Deze prognose is gebaseerd op het Centraal Economisch Plan van het CPB (publicatie 9-3-2023).

Overige ontwikkelingen Mei circulaire 2023
Uit de eerste analyse van de Meicirculaire 2023 blijkt dat het financieel effect voor 2023 totaal 1.384K bedraagt. Daarvan is voor loon- en prijsontwikkeling al 621K verwerkt in bovenstaande posten. Verder is 733K voor de compensatieregeling Voogdij/18+ direct verwerkt in programma Samenleving. Resteert een bedrag van 30K.

Wet Goed verhuurderschap
De wet goed verhuurderschap is in werking getreden in december 2022, en bedoeld voor de implementatie en uitvoering van het wetsvoorstel

Vastgoed kader en herziening functiewaardering
Het Rhedens Vastgoed-kader heeft geleid tot een herziening van de functiewaardering, het gaat hierbij om een autonome ontwikkeling.

CAO ontwikkeling 2023
Per 2-1-2023 stijgen de salarissen van de medewerkers eerst met 240 euro en daarna 2%. We komen in Rheden uit op een gemiddelde loonsverhoging van 7%. In de 2e berap 2023 verdelen we dit bedrag over de taakvelden en daarmee ook over de andere programma's. In onze begroting hadden we rekening gehouden met een stijging van de salariskosten op de stelpost salarissen, totaal 782.169. Dit bedrag wordt nu verhoogd.

Mutaties tweede bestuursrapportage

Terugkoop brandweerkazerne Dieren
Uw raad heeft op 23 mei 2023 ingestemd met de terugkoop van de brandweerkazerne Dieren. Dat betekent een lagere bijdrage aan de VGGM van 75.000 euro. Aangezien de koop halverwege het jaar heeft plaatsgevonden houden we rekening met een betaling aan de VGGM over het eerste halfjaar en houden we in 2023 rekening met een voordeel van 37.500 euro. In de begroting 2024-2027 houden we eveneens rekening met een verhoging van de afschrijvingslasten.

Landelijke verkiezingen 2023
Door de val van het kabinet op 7 juli jl. zullen er op 22 november 2023 vervroegde Tweede Kamerverkiezingen plaatsvinden. Deze kosten worden niet gecompenseerd in de algemene uitkering. (Nieuwsbrief verkiezingen ministerie BZK)

Prijsontwikkelingen software Rheden
We kunnen constateren dat kosten voor ICT hoger worden. Vooralsnog gaan we, net als in de kadernota 2024, uit van 3% voor software licenties- en onderhoud Rheden.

RBAC
Voor uw informatie: De RBAC afkorting staat voor Role Based Access Control en is een uniforme methode voor effectieve en efficiënte toegang tot informatiesystemen en fysieke gebouwen. Iets waar binnen de gemeente Rheden grote behoefte aan is. Het OGO heeft besloten deze methode geharmoniseerd in te zetten. De initieel kosten voor de gemeente Rheden bedragen € 177.000,-. Het initiatief is regionaal nog in behandeling en verdere uitwerking volgt.

Wat gaat het kosten?

Programmastaat 3 Bestuur & organisatie

Post (bedragen x € 1.000)	Prim. begr.	Techn. wijz.	Begr. wijz. in 2BR	Gew. begr. na 2BR
	2023	2023	2023	2023
Lasten	28.651	-1.151	4.051	31.551
Baten	104.365	0	1.894	106.259
Saldo van baten en lasten	75.714	1.151	-2.158	74.707
Reserves				
Toevoeging	937	0	0	937
Onttrekking	554	2.780	102	3.437
Resultaat	**75.331**	**3.931**	**-2.055**	**77.207**

3 Bijlagen

Duiding saldo-neutrale wijzigingen

Tabel: saldo-neutrale wijzigingen

Post (bedragen x € 1.000)	2BR Saldo-neutraal	Post A Salarissen	Post B VGGM	Post C Huisvestings-lasten	Post D Ijssel District	Post E GPK
Lasten						
Exploitatie						
1. Samenleving	581	620	38	-75		-2
2. Leefomgeving	3.395	615			2.780	
3. Bestuur & Organisatie	-1.151	-1.190	-38	75		2
Totaal lasten	**2.825**	**45**	**0**	**0**	**2.780**	**0**
Baten						
Exploitatie						
2. Leefomgeving	45	45				
Reserves						
3. Bestuur & Organisatie	2.780				2.780	
Totaal baten	**2.825**	**45**			**2.780**	
Per saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

A) De mutaties salarissen betreft diverse budgetneutrale boekingen, o.a. de omzetting van toegekende formatie van een stelpost naar de daadwerkelijke formatie en de verdeling van het budget, bestemd voor de CAO ontwikkeling, over de drie programma's.

B) In 2022 was de begrotingswijziging met betrekking tot de versterking bedrijfsvoering VGGM geheel terecht gekomen op het grootboeknummer brandweer.
Dat moest echter verdeeld worden over GGD en brandweer.

C) Met een nieuw gemeentehuis wordt de huisvesting van de gemeentelijke organisatie gecentraliseerd. In aansluiting hierop en vooruitlopend op de oplevering van het gemeentehuis in 2024 worden ook de huisvestingskosten gecentraliseerd.
Dit betreft naar huidige inzichten een budgetneutrale wijziging.

D) Vorming verliesvoorziening IJssel District ten laste van de Algemene Reserve conform Raadsbesluit d.d. 27-6-23.

E) Het budget, bestemd voor de uitvoering van de werkzaamheden gehandicaptenparkeerkaart, is verschoven naar het KCC, waar de werkzaamheden ook plaatsvinden.